

Ordet er frit i "Den Frie Pen", der på skift skrives af branchens aktører med noget på hjerte. Denne gang **Peter Ladegaard Jensen**, indehaver af Johansens Planteskole.

Juletræsbranchen har befundet sig i en både dyb og lang dal i efterhånden mange år. Årsagen er enkel – der produceres flere træer i Europa, end der efterspørges, og den velkendte ubalance har i mange år påvirket priserne negativt og bragt disse under den faktuelle produktionspris.

Hvornår vender markedet?

Flere betydende faktorer har indflydelse på dette, men grundlaget for juletræer er frø og småplanter samt tilgængeligheden af disse.

Johansens planteskole har i mange år forsøgt at få et så præcist billede af produktionen af NGR-planter i Europa som muligt for at kende denne udvikling. Vi har årligt siden 2012 spurgt de betydende frøhandlere i Danmark og Tyskland om deres salg af NGR-frø udtrykt som indekstal, hvor år 2012 = indeks 100 (se tabel nedenfor).

De fleste planteskoler, der producerer NGR-planter har NGR som én art blandt mange i deres produktionsprogram af skovplanter. Der er en ekstraordinær stor efterspørgsel på skovplanter i Danmark og Tyskland til plantning af ny skov, som er blevet anerkendt som et af redskaberne i kampen mod CO₂.

Flere løvtræarter, der produceres til plantning af ny skov, er ét-årige kulturer. Det vil sige, at man kan lave tre omdrifter af løvtræ på den tid, det tager med én omdrift NGR 2/1 - og dermed tre dækningsbidrag. Det er en bedre forretning i planteskolerne.

Især i udenlandske planteskoler ses dette retningsskifte tydeligt, og det har de sidste to sæsoner også været udviklingen i nogle danske planteskoler. Det betyder igen mindre udbud af NGR-planter, og spørgsmålet er, om produktionen reelt i dag ligger under forbruget. Målt på herkomstssikre planter af teknisk god kvalitet er det min overbevisning, at dette er tilfældet.

Passer tingene sammen i starten af værdikæden, vil de typisk også passe sammen i slutningen af værdikæden – bare tidsforskudt. Det billede, tror jeg, er lige om

hjørnet baseret på ovennævnte helt uvidenskabelige registrering og tæt kontakt med mange juletræsdyrkere. Jeg vover at påstå, at man i 2023 vil opleve en nettoværdistigning på sine træer.

Kan vi planteleverandører ramme vores plantekunders kvalitetsbehov bedre og billigere end hidtil, og kan juletræsproducenter ramme deres kunder bedre og billigere?

Forhåbentligt, ja. De nye danske provenienser bør være et af de stærkeste midler mod at nå det mål. Alle led i værdikæden skal levere et produkt, der opfylder det efterspurgt behov hos kunden – hverken mere eller mindre. Altså det produkt, som er 'godt nok'.

Hvordan når vi billigst frem til 'godt nok'?

Blandt andet ved at vælge et så ens plantemateriale som muligt med udgangspunkt i de dyrkningsmæssige tiltag, der er i løbet af en omdrift med juletræer. Udviklingen i valg af proveniens går derfor nu stærkt i retning af frømateriale fra de nyeste og bedste danske frøplantager.

Plantemateriale fra danske frøplantager er karakteriseret ved at være genetisk smallere end naturbestande fra f.eks. Ambrolauri Tlugi. Og de frøplantager, der senest er introduceret på plantemarkedet f.eks. Lundbygaard FP1000, og dem som introduceres i markedet i løbet af de næste plantesæsoner, er genetisk meget smalle og dermed meget mere ens i væksten.

Det muliggør en forenklet, ensartet og dermed potentielt mere rationel behandling /formning af juletræerne i dyrkningen til den kvalitet, som opfylder kundernes krav og dermed kravet til 'godt nok'. En forenklet, mere ensartet og mere rationel indsats kan gøres billigere, og dermed kan man reelt set spare penge ved at vælge den rigtige genetik.

Lad os vende udviklingen sammen bl.a. gennem udvikling og rigtige valg, så vi igen kan få en økonomisk bæredygtig produktion af nordmannsgranjuletræer i Danmark. 🌲

Tallene viser en halvering af frøforbruget allerede i år 2016 i forhold til de største år 2010/2011. Planteproduktionen har fundet sit niveau, hvor produktion og afsætning passer sammen fra udsåning 2016 og frem. Planteskolerne har oplevet at få solgt deres planter på dette produktionsniveau.

2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
130	130	100	108	110	80	65	68	55	61	61	67	68